

DEPARTMENT OF
POLITICAL SCIENCE

FOUNDED 1999

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті
Журналистика және саясаттану факультеті
Саясаттану кафедрасы

L.N. Gumilyov Eurasian National University
Faculty of Journalism and Political Science
Department of Political Science

Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева
Факультет журналистики и политологии
Кафедра политологии

**«ТӘУЕЛСІЗ ҚАЗАҚСТАН: ТҰРАҚТЫЛЫҚ ПЕН ПРОГРЕСКЕ 30
ЖЫЛ»**

XI-ші Халықаралық ғылыми-практикалық
конференция материалдары
9 сәуір 2021 ж.

**«INDEPENDENT KAZAKHSTAN: 30 YEARS OF STABILITY AND
PROGRESS»**

Proceedings of the XI-International Scientific and Practical Conference
on April 9, 2021

**«НЕЗАВИСИМЫЙ КАЗАХСТАН: 30 ЛЕТ СТАБИЛЬНОСТИ И
ПРОГРЕССА»**

Материалы XI-Международной
научно-практической конференции
9 апреля 2021 г.

Нұр-Сұлтан, 2021

УДК 327(063)
ББК 66.4 (0)
С 69

Редакционная коллегия:

К.полит. наук, ассоциированный проф. **М.К. Дюсембекова**, Казахстан
Кандидат политических наук, профессор **Е.Л. Нечаева**, Казахстан
Доктор политических наук, профессор **Е.В. Матвеева**, Россия
Кандидат политических наук, доцент **М.К. Тулебаева**, Казахстан
Магистр социальных наук, преподаватель **Н.Болатулы**, Казахстан

«Независимый Казахстан: 30 лет стабильности и прогресса».

Сборник материалов XI-Международной научно-практической конференции. (9 апреля 2021 г.) – Нур-Султан, ЕНУ им. Л.Н. Гумилева.

ISBN 978-601-337-516-8

Сборник материалов международной научно-практической конференции содержит тезисы докладов преподавателей, докторантов PhD, магистрантов в области политических наук. Основная тематическая направленность дискуссионных вопросов отражает аспекты реализации социальной политики государства в условиях глобализации, актуальные проблемы политической науки.

В докладах сохранен авторский стиль. Материалы сборника предназначены для широкого круга научной и научно-педагогической общественности, могут быть использованы в теории и практике прикладной политологии и международных отношений.

Ответственность за аутентичность и точность цитат, имен, названий и иных сведений, а также за соблюдение закона об интеллектуальной собственности несут авторы публикаций.

ISBN 978-601-337-516-8

**© Кафедра политологии
ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, 2021.**

V. ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЖАҒАНДЫҚ БАСТАМАЛАРЫ. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАУІПСІЗДІКТІ САҚТАУҒА ҚОСҚАН ҮЛЕСІ

Глобальные инициативы Казахстана. Вклад Республики Казахстан в сохранение международной безопасности

Абильдин С.М.

Л. Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті,
Нұр-Сұлтан қаласы, Қазақстан Республикасы

sayatabildin@mail.ru

ЕАЭО-ДАҒЫ ИНСТИТУЦИОНАЛДЫҚ ОРТА ЖӘНЕ БАСҚАРУ ТЕТІГІ

Abstract. The article examines the institutional environment and the management mechanism of the Eurasian Economic Integration. The Eurasian Economic Integration is the first successful project in the history of the Eurasian space, implemented by a group of sovereign states, to create a single space of voluntary in-depth Economic Cooperation and economic activity.

Keywords: Eurasian economic integration, institutions, international organizations, administrations

Мемлекеттің басты міндеті - өз азаматтарының қауіпсіздігін қамтамасыз ету. Сыртқы сын-қатерлер мен қауіптерден бас тарту кез келген жағдайда мемлекеттің өз көршілерінің және ол үшін аса маңызды әріптестердің мінез-құлқын бақылау қабілетінің өнімі ең басты қағида болып табылады. Әдетте, бұл дәстүрлі түрде әскери құралдар көмегімен жасалады, осылайша көптеген елдер өз қауіпсіздігін қамтамасыз етеді. XX ғасырда халықаралық тәжірибеде институттар шеңберінде ынтымақтастық пайда болды, олардың ішінен неғұрлым ілгерілеушілері интеграциялық сипат алды, бұл елдердің даму міндеттерін бірлесіп қою және шешу қабілеттілігін білдіреді. Сол арқылы мемлекеттер өз егемендігін нығайтып, өздерін қауіпсіз қоршаған ортамен қамтамасыз етіп отыр.

Бұл әсіресе сыртқы әлеммен қарым-қатынаста үлкен мәнге ие - ұжымға қатысу мемлекеттерге ұлттық мүдделерді неғұрлым сенімді және тиімді қорғауға мүмкіндік береді. НАТО мен Еуропалық одаққа қатысушы Батыс елдерінің халықаралық аренасындағы жетістіктер - ортақ институттардың осындай тиімділігінің үлгісі. Институттарға кірмейтін және «көпвекторлық» саясат жүргізуге тырысатын мемлекеттер ерте ме, кеш пе, Батыс немесе Қытай тарапынан ресурстық пайдалану объектілеріне айналады. Мұндай тағдыр Орталық Азия елдері, Еуразиялық экономикалық одақтың (ЕАЭО, Одақ) басқа мемлекеттері жалған куәгерлік, жергілікті егемендік саясатын жалғастырған жағдайда да орын алар еді. Нақты егемендік пен дербестік - ұжымда ғана бола алады.

Еуразиялық экономикалық интеграция - егеменді мемлекеттер тобы іске асыратын еуразиялық кеңістік тарихында ерікті түрде тереңдетілген экономикалық ынтымақтастық пен экономикалық қызметтің бірыңғай кеңістігін құрудың алғашқы табысты жобасы. Оның одан әрі дамуының негізі - қатысушы елдердің дамуы мен егемендігіне, санкциялары мен сауда соғыстарына жаңа сыртқы сын-қатерлерге бейімделуі. ЕАЭО институттары мен қызмет бағыттары - осы бейімделудің ұлттық-мемлекеттік деңгейдегі құралдары болып табылады. ЕАЭО дамуының ұзақ мерзімді мақсаты - қатысушы елдердің ішкі және сыртқы ортақ сын-қатерлерге бірлескен жауаптары арқылы ұлттық егемендікті нығайту.

Еуразиялық экономикалық одақ – халықаралық құқық субъектілігіне ие және Еуразиялық экономикалық одақ туралы шартпен құрылған өңірлік экономикалық интеграцияның халықаралық ұйымы. ЕАЭО-да тауарлар, көрсетілетін қызметтер, капитал мен

«Тәуелсіз Қазақстан: тұрақтылық пен прогреске 30 жыл» атты XI-ші Халықаралық ғылыми-практикалық конференция жинағы

жұмыс күшінің қозғалу еркіндігі, сондай-ақ экономика салаларындағы үйлестірілген, келісілген немесе бірыңғай саясаттың жүргізілуі қамтамасыз етіледі.

Армения Республикасы, Беларусь Республикасы, Қазақстан Республикасы, Қырғыз Республикасы және Ресей Федерациясы Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекеттер болып табылады. ЕАЭО ұлттық экономикаларды жан-жақты жаңғырту, кооперациялау мен олардың бәсекеге қабілеттігін арттыру және мүше мемлекеттер халқының өмір сүру деңгейін арттыру мүддесінде орнықты даму үшін жағдайлар жасау мақсатында құрылды.

Сурет 1 ЕАЭО-ның жалпы экономикалық көрсеткіштері

Еуразиялық экономикалық одақ қалай жұмыс істейді? Еуразиялық экономикалық одақ – халықаралық құқық субъектілігіне ие және Беларусь, Қазақстан және Ресей мемлекеттері басшыларының 2014 жылғы 29 мамырда Астанада қол қойған Еуразиялық экономикалық одақ туралы шартпен құрылған өңірлік экономикалық интеграцияның халықаралық ұйымы.

ЕАЭО-да тауарлардың, қызметтер көрсетудің, капитал мен жұмыс күшінің еркін қозғалысы, Шартпен және Одақ шеңберіндегі халықаралық шарттармен айқындалған экономика салаларында үйлестірілген, келісілген немесе бірыңғай саясат жүргізу қамтамасыз етіледі [1].

Одақтың негізгі мақсаттары:

Мүше мемлекеттер халқының өмір сүру деңгейін арттыру мүддесіне орай олардың экономикаларының тұрақты дамуы үшін жағдайлар жасау;

Одақ шеңберінде тауарлардың, қызметтер көрсетудің, капиталдың және еңбек ресурстарының бірыңғай нарығын қалыптастыруға ұмтылу;

Жаһандық экономика жағдайында ұлттық экономикаларды жан-жақты жаңғырту, кооперациялау және олардың бәсекеге қабілеттілігін арттыру болып табылады.

Сурет 2 ЕАЭО-ның негізгі мақсаттары

«Тәуелсіз Қазақстан: тұрақтылық пен прогреске 30 жыл» атты XI-ші Халықаралық ғылыми-практикалық конференция жинағы

Одақ өз қызметін мынадай **қағидаттар** негізінде жүзеге асырады:

1.

- Мүше мемлекеттердің егемендік теңдігі мен олардың аумақтық тұтастығы қағидаттарын қоса алғанда, халықаралық құқықтың жалпыға бірдей танылған қағидаттарын құрметтеу;

2.

- Мүше мемлекеттердің саяси құрылымының ерекшеліктерін құрметтеу;

3.

- Тараптардың өзара тиімді ынтымақтастығын, тең құқылығын және ұлттық мүдделерінің ескерілуін қамтамасыз ету;

4.

- Нарықтық экономика және адал бәсекелестік қағидаттарын сақтау;

5.

- Өтпелі кезеңдер аяқталғаннан кейін кеден одағының алып қоюсыз және шектеусіз жұмыс істеуі.

Сурет 3 ЕАЭО-ның негізгі принциптері

Еуразиялық экономикалық интеграция идеясы туралы алғаш рет қашан айтылды? Мемлекеттердің Еуразиялық одағын құру идеясын Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаев 1994 жылғы 29 наурызда М.В.Ломоносов атындағы Мәскеу мемлекеттік университетінде сөз сөйлеген кезінде тұңғыш рет ұсынды. Бұл идеяның негізіне Қазақстан басшысы әзірлеген жаңа тәуелсіз мемлекеттердің сапалық тұрғыдағы жаңа, прагматикалық және өзара тиімді экономикалық негіздегі интеграциясының кең көлемді жобасы арқау болған.

Жаңалығы Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығын одан әрі жетілдірумен қатар келісілген экономикалық саясатты қалыптастырудан және бірлескен стратегиялық даму бағдарламаларын қабылдау мақсатын көздейтін жаңа интеграциялық құрылым құрудан тұрады. Еуразиялық одақта интеграцияны, жобаға сәйкес, жаңа интеграциялық бірлестіктің неғұрлым айқын және өрістетілген институционалдық құрылымы және оның экономиканың негізгі секторларындағы, сондай-ақ саясат, қорғаныс, құқық, экология, мәдениет, білім беру салаларындағы реттеу өкілеттіктері қамтамасыз етті.

Нұрсұлтан Назарбаевтың Еуразиялық бастамасы бірден қабылданып, қолдау таба қойған жоқ – себебі, бір жағынан, ұлттық тәуелсіздікті және егемендікті нығайту, екінші жағынан, экономикалық ынтымақтастықты дамыту мәселелері сол кезде іс жүзінде қарама-қарсы қойылған еді.

Бірте-бірте интеграцияның табысы көбіне ұлттық мүдделердің басымдықтарын, ұлттық тәуелсіздікті және егемендікті танумен қамтамасыз етілетіні туралы түсінік қалыптасты, ал интеграцияның өзі экономикалық өсудің «тетігі» және посткеңестік мемлекеттердің саяси «межеленуінің» орын алуы арқасында қалыптасқан жаңа мүмкіндіктерді толыққанды іске асыру үшін қажетті жағдай ретінде қабылдана бастады [2].

Еуразиялық экономикалық одақ туралы шарт қандай мәселелерді реттейді? ЕАЭО туралы шарт – мемлекет басшылары 2014 жылғы 29 мамырда Астанада қол қойған, соның шеңберінде тауарлардың, қызметтер көрсетудің, капитал мен жұмыс күшінің еркін қозғалысы,

«Тәуелсіз Қазақстан: тұрақтылық пен прогреске 30 жыл» атты XI-ші Халықаралық ғылыми-практикалық конференция жинағы

аталған Шартта және Одақ шеңберіндегі халықаралық шарттарда айқындалған экономика салаларында үйлестірілген, келісілген немесе бірыңғай саясат жүргізу қамтамасыз етілетін, Еуразиялық экономикалық одақты құратын, Беларусь Республикасы, Қазақстан Республикасы және Ресей Федерациясы арасындағы халықаралық шарт. ЕАЭО туралы шарт алып қоюды және өзге де шектеулерді қысқартуды, соның ішінде тосқауылдарды, кәсіпкерлік қызмет субъектілерінің мүше мемлекеттердің нарығына өзара қолжетімділігін көздейтін ережелерді қамтиды. Нормаларына өзекті сипат берілген және ДСҰ қағидаларына сәйкес келтірілген Кеден одағының және Бірыңғай экономикалық кеңістіктің шарттық-құқықтық базасы ЕАЭО туралы шарттың негізіне алынған.

ЕАЭО туралы шарт 4 бөліктен, 28 бөлімнен, 118 баптан, сондай-ақ 33 қосымшадан тұрады. Жалпы, құжатты екі бөлікке бөлуге болады.

- Бірінші бөлікте, институционалдық бөлікте, Еуразиялық интеграцияның стратегиялық мақсаттары мен міндеттері баяндалған, халықаралық ұйым ретінде Одақтың құқықтық мәртебесі айқындалған, Одақтың негізгі қағидадары, мақсаты, құзыреті және құқығы қалыптастырылған, Одақ органдарының жүйесі, олардың құзыреттері, қалыптасу және жұмыс тәртібі белгіленген, сондай-ақ Одақтың бюджеті туралы ережелер жазылған.

- Екінші бөлікте, функционалдық (экономикалық) бөлігінде, экономикалық өзара іс-қимыл механизмдері регламенттеледі, сондай-ақ интеграцияның салалық бағыттары бойынша міндеттемелер белгіленген. Соның ішінде бірыңғай сауда саясаты және техникалық реттеу саласындағы саясат, келісілген макроэкономикалық және валюталық саясат, көлік және энергетика саласындағы үйлестірілген (келісілген) саясат, келісілген (үйлестірілген) агроөнеркәсіптік саясат, өнеркәсіп саласындағы және еңбек көші-қоны саласындағы ынтымақтастық, тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласындағы келісілген саясат бар.

Жалпы, ірі инфрақұрылымдық жобаларды іске асыру қажеттігі, Еуразиялық экономикалық одақта (ЕАЭО) стратегиялық ұзақ мерзімдік жоспарлау жүйесін дамыту, барлық елдер үшін бірыңғай стратегия құру, келісілген саясат жүргізу, ортақ гуманитарлық кеңістікті қалыптастыру, туризм, ғылым, білім беру, спорт, мәдениет сияқты салаларды қосу есебінен Еуразиялық күн тәртібін кеңейту – бұл Одақтың тиімді жұмыс істеуінің таяу болашақтағы міндеттері. ЕАЭО елдері сарапшылық қоғамдастығының өкілдері осындай тұжырымға келді [3].

Еуразиялық экономикалық комиссия (ЕЭК) Алқасының Төрағасы Тигран Саркисян ЕАЭО мемлекеттері сарапшыларының қатысуымен Ғылыми-сарапшылық кеңес (ҒСК) өткізді. ЕЭК Алқасының Төрағасы жанындағы Кеңес – ашық пікірсайыстың, Еуразиялық интеграцияның түбірлі мәселелері бойынша өзара хабардар етудің және кері байланыстың алаңы.

ҒСК талдауының тақырыбы ЕАЭО жұмыс істеген бес жылдың қорытындысын шығару болды. Одақ елдері лидерлерінің ЕАЭО құру туралы шешімі өмірді жаңадан көркейтуге мүмкіндік берді. Бұл бес жылдағы негізгі жетістік – өзара іс-қимылдың жаңа мәдениетінің қалыптасуы. Еуразиялық экономикалық одақ шеңберінде ұлттық егемендікті іске асырудың бірегей механизмі құрылды, бұл үшін бұдан қуатты құралды ойлап табу мүмкін емес – сарапшылық қоғамдастық осындай тұжырымға келді.

Ғылыми-сарапшылық кеңеске қатысушылар Еуразиялық экономикалық одақ жеткен табыстарды атап өтті, сондай-ақ ЕАЭО-дағы қазіргі бар түбірлі проблемалардың бетін ашты, жаһандық үрдістердің интеграциялық бірлестіктің дамуына ықпалын талдады, бұл проблемаларды шешудің тәсілдерін ұсынды.

Одақ елдерінің әлеуметтік-экономикалық дамуында айырмашылық кездеседі, бірақ мұның объективті сипаты бар. Заңнаманы үндестіру – проблеманың іргелі шешімі. Қатысушылар ұсыныстарының арасында осы процестің қалай жүріп жатқанына бақылау жасау функциясын ЕЭК-ке бекітіп беру де бар. Бұдан басқа, Ресей Ғылым академиясымен ынтымақтастық шеңберінде жоспарлау және болжау құралын әзірлеу ұсынылды.

«Тәуелсіз Қазақстан: тұрақтылық пен прогреске 30 жыл» атты XI-ші Халықаралық ғылыми-практикалық конференция жинағы

Сарапшылардың пікірінше, ЕАЭО жетістіктері арасынан бірыңғай кедендік аумақтың қалыптасқанын, тауарлардың, қызметтер көрсетудің және жұмыс күшінің бірыңғай нарығы бар болуын бөліп айтуға болады. Одақта бірыңғай ойын ережесі, соның ішінде техникалық реттеу саласында белгіленген, бірыңғай кедендік тариф, қорғау шаралары жұмыс істейді, ЕАЭО нормаларының Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымының (ЭЫДҰ) стандарттарына сәйкестігі туралы маңызды шешім қабылданған, реттеуші әсерді бағалау (РӨБ) институты енгізілген [4].

ЕАЭО халықаралық құқық субъектісі ретінде танылған, ал интеграцияның тереңдігі бойынша, жас интеграциялық бірлестік болып табылатынына қарамастан, Еуразиялық экономикалық одақ 50 жылдан астам жұмыс істеп келе жатқан Еуропалық одақтан кейінгі екінші орында.

Одақ үшінші елдермен және интеграциялық бірлестіктермен сауда-экономикалық қатынастарын ойдағыдай дамытып келеді. Сауда келіссөздері механизмі тиімді жұмыс істейді. Оңтүстік Шығыс Азия мемлекеттері қауымдастығы (АСЕАН), Оңтүстік Америка ортақ нарығы (МЕРКОСУР), Тынық мұхит альянсы, Анд қоғамдастығы, Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы (ТМД) сияқты интеграциялық бірлестіктермен меморандумдар жасасылған. Таяу уақытта Африка одағымен осындай құжатқа қол қойылады. ЕАЭО активінде – Иранмен ЕСА құруға алып келетін Уақытша келісім, биылғы қазанда күшіне енетін Қытаймен сауда-экономикалық ынтымақтастық туралы келісім, Вьетнаммен және Сингапурмен ЕСА туралы келісім бар, алда -Сербиямен осындай келісімге қол қою тұр.

2015 жылы ЕАЭО кеңіді, оған жаңа екі мүше – Армения мен Қырғызстан қосылды, соның есебінен басқару конструкциясы байыды, шешім қабылдау кезінде теңгерімділік көбірек көріне бастады, деп атап өтті сарапшылар.

Бүкіл әлем айқынсыздықтың, қолдампаздықтың өсуінің, сауда және валюта соғыстары ахуалында тұр. Сонда да, сарапшылар пікірінше, қалыптасқан жағдайда ЕАЭО-ның байланысты жолға қоюға бірегей мүмкіндігі бар. Бұл жаңа нарықтар мен экономикалық өсуге мұқтаж Одақ елдері үшін бір мүмкіншілік.

Сарапшылар ЕАЭО-ның әріптестер желісін алдағы уақытта да, соның ішінде АСЕАН мүшелері есебінен және ұйымның өз ішінде кеңейтуді, сондай-ақ ЕАЭО-ның құқықтық субъектілігін Дүниежүзілік сауда ұйымында (ДСҰ) және басқа халықаралық ұйымдарда бекітуді, осы құрылымдар алаңында, халықаралық форумдарда өз позицияларын үйлестіруді, бір ғана коалицияда қатысуды, мүмкіндігіне қарай қадамдас дауыс беруді ұсынды. Мұның бәрі Одақтың құқықтық субъектілігін нығайтатын болады.

2016 жылы Одақта «цифрға» деген жаңа фокус пайда болды. ЕАЭО экономикаларды жаңа технологиялық салтқа және цифрлық трансформацияға көшіру туралы мәлімдеді. Одаққа бірлескен цифрлық жобалар, барлық интеграциялық бірлестікке арналған бірыңғай қағидалар мен стандарттар қажет.

Пікірсайысқа қатысушылар ЕАЭО мемлекеттерінің шоғырлануы жетісе бермейтініне, Одақ елдері бірлесіп іске асыратын интеграциялық жобалар жоқ екеніне назар аударды. Осыған байланысты Одақ елдері күш біріктіруі, ғылым мен технологияға айрықша назар аударуы қажет.

Олардың пікірінше, ірі инфрақұрылымдық жобаларды ЕАЭО-ның дербес институты жүзеге асыруға тиіс. Ал интеграциялық жобаларды іске асыру үшін Одаққа меншікті кіріс көзі қажет.

Пікірсайысқа қатысушылар сондай-ақ ЕЭК-ке іскер қоғамдастықпен өзара іс-қимылды қарқынды етуді, ынтымақтастық форматтарының спектрін кеңейтуді, жобалармен, соның ішінде шағын және орта бизнеске арналған жобалармен жұмысты ойластыруды ұсынды [5].

Ұлттық заңнама айырмашылығы проблемасы бар. Реттеуді жақындату, ұлттық деңгейдегі ұлтүсті реттеу имплементациясы практикасы проблеманы шеше алады. Шешімдер қабылдау механизмін қайта қарау және Комиссия неғұрлым тиімді әрекет етуі үшін ЕЭК-ке көбірек құзырет беру қажет. Ал жеткіліксіз интеграция проблемасын уағдаластықтарды іске асыру көмегімен жоюға болады. Бұл ретте ЕАЭО туралы шарттың барлық тармағы

«Тәуелсіз Қазақстан: тұрақтылық пен прогреске 30 жыл» атты XI-ші Халықаралық ғылыми-практикалық конференция жинағы

орындалуға тиіс. Бұған Одақ ішінде тәртіпті арттыру жөніндегі шаралар, Комиссияға ұлтүсті шешімдердің, нормалар мен қағидалардың орындалуына бақылау жасау функциясын беру ықпал ететін болады. Шешімдердің имплементациясы және елдеріміз әлемдік қоғамдастыққа, әсіресе «цифр» бойынша ұсына алатын бастамаларды ілгерілету болуға тиіс.

Пікірсайысқа қатысушылар пікірінше, мемлекеттік басқару жүйесін біріздендіру, елдер парламенттерінің бейінді төрағаларымен тиімді өзара іс-қимыл құру қажет.

Қызметтер көрсету және онлайн-жеткізілімдер саласы жеткіліксіз пысықталған, стандарттау, сертификаттау, монополияға қарсы заңнама, мамандарды тану жүйесі бойынша жекелеген мәселелер бар, ортақ нарыққа тез бұзылатын өнімді – көкөністер мен жемістерді жеткізуде тарифтік емес тосқауылдар болып отыр. Алып қоюларсыз және шектеулерсіз нарық құру үшін ветеринариялық сертификаттарды автоматты түрде тануды имплементтеу қажет [6].

Назар аударылуға тиіс мәселелер арасында – «Бір белдеу, бір жол» бастамасы шеңберінде теміржол көлігі әлеуетін пайдалану, бірыңғай транзит жүйесін құру қажеттігі, кедендік электрондық жүйелердің интеграциясын тездету бар.

Еуразиялық күн тәртібі туризм, ғылым, білім беру, спорт, мәдениет сияқты салаларды қосу есебінен кеңейе түсуге тиіс. ЕАЭО болашағы – ортақ гуманитарлық кеңістікте, ынтымақтастықты дамыту жөніндегі бағдарламалардың өсуінде, бірлескен зерттеулер жүргізуде.

Сондай-ақ ЕАЭО-да стратегиялық ұзақ мерзімді жоспарлау жүйесін дамыту, барлық елдер үшін бірыңғай стратегия құру, үндестіруді жүргізу, Орнықты даму мақсаттарын іске асыру мәселелеріне, жаһандық жылыну проблемасына, төмен сутекті экономиканы дамытуға назар аудару қажет.

Дамытылуы қажет басқа тақырыптар атом энергетикасының, жаңғыртылған энергия көздерінің, көлік дәліздерін құрудың, су ресурстарын пайдаланудың, экологияның мәселелері болуға тиіс.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Еуразиялық экономикалық комиссияның ресми сайты: https://vk.com/away.php?utf=1&to=http%3A%2F%2Fwww.eurasiancommission.org%2Fkk%2FPages%2Fec_quest.aspx
2. Ватиль Виктор Николаевич. Наднациональный уровень регулирования в еаэс: институционально-нормативное измерение // русская политология — russian political science. 2019. № 2 (11)
3. Александров Ю.Г. Евразийская экономическая интеграция: ЕАЭС. — М.: Аналитический консультационный центр «Стратегические изыскания», 2018. — 272 с.
4. Антидемпинговое расследование ЕЭК закончено не в пользу портфельной компании «Роснано». Чему рады белорусы // TUT.BY. URL: <https://news.tut.by/economics/650496>.
5. Большая Евразия: Развитие, безопасность, сотрудничество. Ежегодник. Вып. 2. Ч. 1 /РАН. ИНИОН. — М., 2019. — 636 с.
6. Ватиль В.Н. Восточная Европа в сопряжении ЕС и ЕАЭС: социальные реалии и проекты // Веснік Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы. Серыя 5. Эканоміка. Сацыялогія. Біялогія. 2019. — № 2. — Т. 9. — С. 73–80.